

XIV. SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA – FRANCUSKA

- *Francuska "nova istorija"*.
- pojam "nove istorije" u Francuskoj se obično veže za krug historičara okupljenih oko časopisa "Anali", koji je počeo da izlazi 1929. godine. Ponovimo i da su *Lisijen Fevr* (1878-1956) je uz *Marka Bloka* (1886- 1944) osnivači tzv. "nove istorije". Neki teoretičari za njih tvrde da su izazvali najveći preobražaj historijske nauke od vremena erudicije, s kraja XVII vijeka.

ANALI

- .
- Prvi *Anali* ratuju protiv dominacije političke istorije kao istorije – naracije (pripovijesti) o površnim događanjima ispod kojih se ne vide dubinske strukture, a upravo njih treba analizirati. Zato su Fevr i Blok, iako međusobno vrlo različita kova, ali istovjetne koncepcije - bitno uticali na koncepciju *Anala* i na činjenicu da će se vremenom krug oko ovog časopisa prepoznati kao krug zagovornika novog shvatanja istorijske nauke. Lisjen Fevr je u *Analima* od 1920-1948 objavio 924 priloga i njegove čuvene teze o istoriji, kao kćeri svog vremena (*nema istorije, postoje samo istoričari*) zvučale su kao ubjedljiv odgovor i kritika iluzije tradicionalne istorije i njenoj mogućnosti postizanja apsolutne objektivnosti

Ecole pratique des hautes études).

*Praktična škola za visoke
studije od 1868*

**PRAKTIČNA ŠKOLA ZA
VISOKE STUDIJE**

- **Lisjen Fevr je pri toj školi 1947. godine osnovao, tzv. *Šestu sekciju* sa interdisciplinarnim programom, otvorenim prema svim društvenim naukama i kolektivnom istraživačkom radu. Tako je grupa oko *Anala* ostvarila uticaj i u nastavi, gdje će preko doktorskih disertacija, istraživačkih projekata i rasprava o istoriji stalno širiti krug svojih sljedbenika.**

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA –FRANCUSKA

Ernst Labrous (1895-1986)

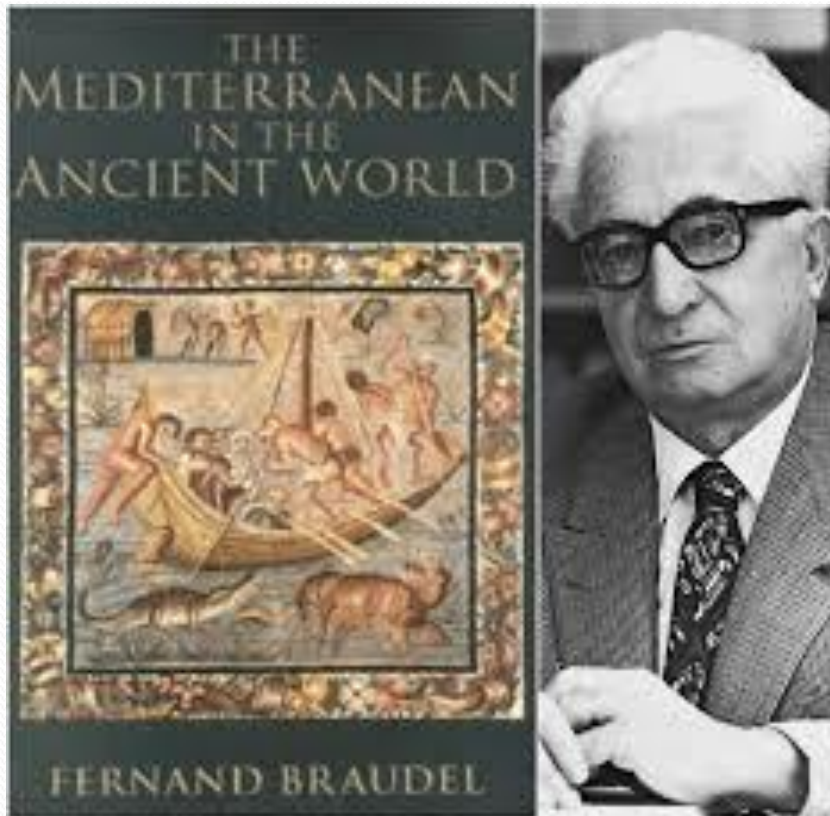
Šesta sekciju sa
interdisciplinarnim programom

- Labrosovo djelo *Nacrt kretanja cijena i prihoda u Francuskoj XVIII vijeka* (objavljeno 1933) postaće temelj škole ekonomske istorije, za koju je ineteres posebno nastao poslije

ŠEKSPIR U ISTORIOGRAFIJI

FERNAN BRODEL 1902-1985

NAJVEĆI ISTORIČAR XX
VIJEKA

FERNAN BRODEL 1902-1985

Bio je predsjednik *Šeste sekcije Praktične škole za visoke studije*

NOVA ISTORIJA

- direktor Škole za visoke studije (1937), profesor u školi i *Colegge de France*,
- glavni urednik *Anala* do 1969
- U njegovo vrijeme i zahvaljujući njemu, *nova istorija* osvaja univerzitet i čitalačku publiku. Brodel je pjesnik i umjetnik riječi, istraživač čija priča ima pjesničku ljepotu i književnu naraciju.

Brodelovo učenje o ritmovima i nivoima historijskog vremena izvršilo je veliki uticaj na interpretaciju historijskoga vremena u savremenoj historiografiji

NAJZNAČAJNIJE DJELO

Mediterran i mediteranski svijet u doba Filipa II

- Djelo je napisano početkom 1939. godine, a u logoru od 1940. zapisivano po sjećanju u sveske, predstavlja doktorsku disertaciju odbranjenu 1947. na Sorboni (mentor Lisjen Fevr).
- Prv put je objavljena 1949. godine (kod nas 2001, CID).

FERNAN BRODEL 1902-1985

MEDITERAN

- U prvoj rečenici ovog kultnog djela svjetske istoriografije Brodel je zapisao: *Ja sam strasno voleo Mediteran bez sumnje stoga što sam došao sa severa, kao i toliki drugi i posle tolikih drugih* i time jasno naznačio da je temu njegovog istraživanja (Mediteran) pratila i *strast* (strasno voleo), nijednog trenutka ne sumnjajući da će iskrenost ovog iskaza u bilo čemu projektovati i usloviti pristrasan odnos prema predmetu istraživanja

FERNAN BRODEL 1902-1985

DUBROVAČKI ARHIV

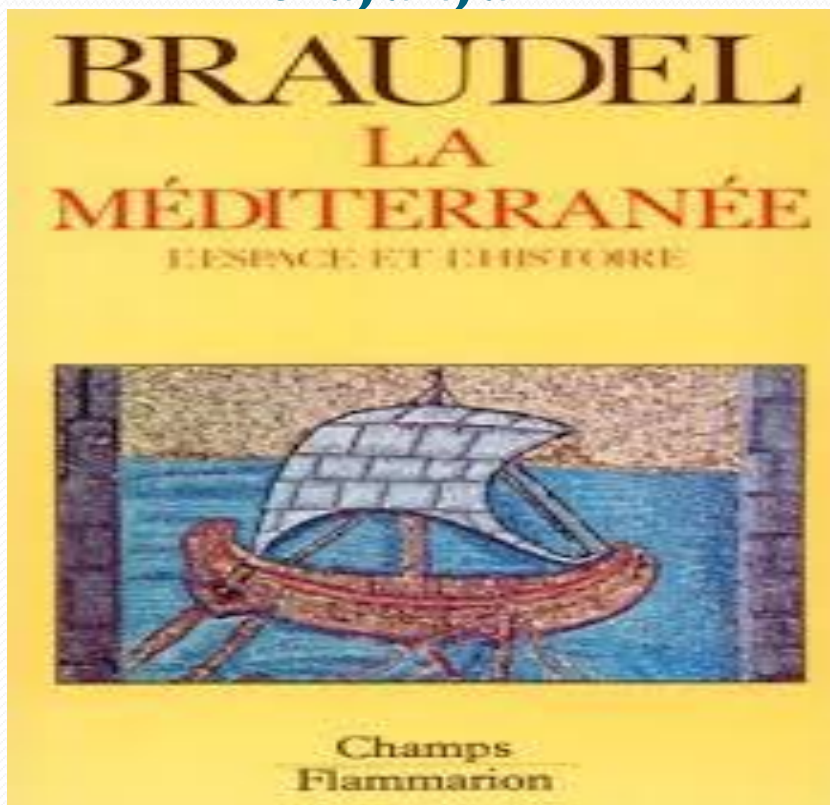
"ČUDESNI ARHIV"

- Zanimljivo je da je Brodel svoj koncept istraživanja *Mediterrana....* značajno izmijenio onda kada je počeo da istražuje u čudesnom "*Dubrovačkom arhivu*" i kada je počeo Sredozemlje doživljavati kao cjelinu i kreativni prostor, s mnogim sličnim ali i različitim regijama i problemima. Brodelovo djelo je naišlo na živo odobravanje do žestokog odbacivanja.

FERNAN BRODEL 1902-1985

*I .vrijeme najdužeg
trajanja –*

Do- vrijeme brzog ritma

- U skladu sa Brodelovim shvatanjem vremena njegovo djelo - *Mediteran...*, ima tri dijela:
 - *I vrijeme najdužeg trajanja* – nepokretno vrijeme odnosa čovjeka i prirodne okoline, vrijeme ponavljanja, stalnih povrataka i ciklusa koji uvijek iznova počinju;
 - II- *vrijeme polaganih promjena ekonomskih, političkih i društvenih struktura*, tj. Država, društava i civilizacija;
 - III- *vrijeme brzog ritma* - vrijeme političkih i ratnih događanja koje ima najbrži ritam, jer je skrojeno po mjeri pojedinca.

FERNAN BRODEL 1902-1985

Odnos prirode i istorije

- U ovom djelu je predstavljeno Brodelovo viđenje totalne ili globalne istorije koja kao predmet istraživanja pretpostavlja široke prostore i dugo trajanje, kontinuitet struktura. Pri tome je kao centralni naznačen odnos geografskog područja i istorije

Mediteran i mediteranski svijet

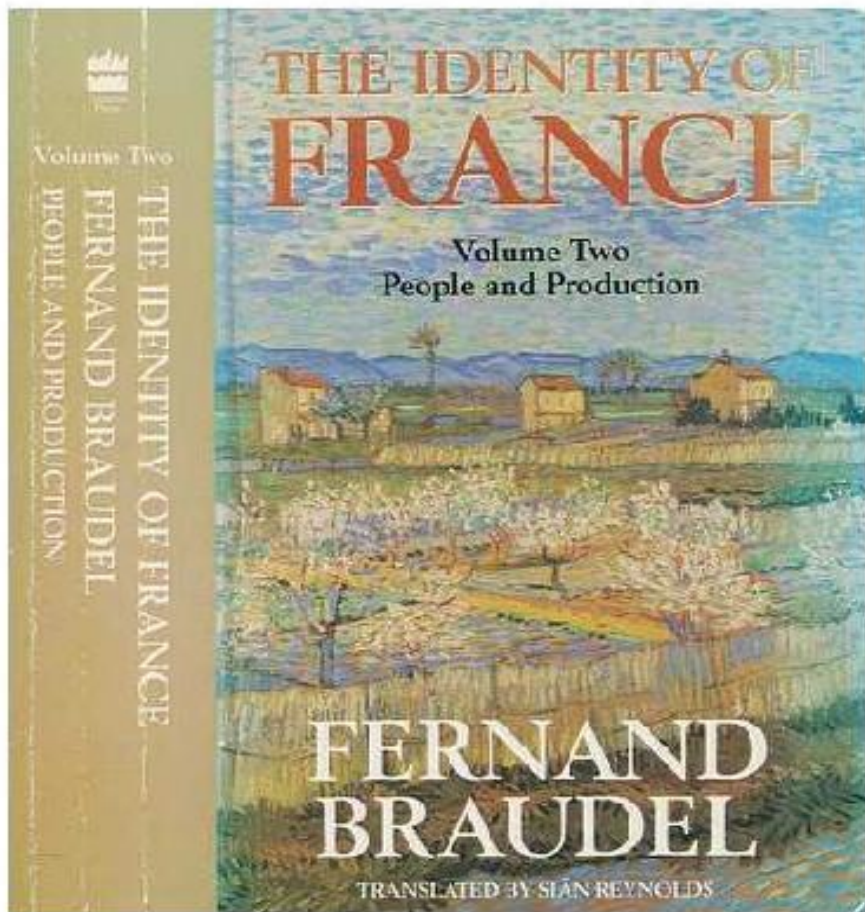
I dio

- U prvom dijelu knjige (*Uloga sredine*), Brodel se bavi kulturama i drštvima u planinskim predjelima oko Mediterana, barijerama između stanovništva planina i ravnica, različitošću života na obali, ostrvima, onih koji se bave trgovinom, ribarstvom ili plovidbom. Pri tome pokušava da odgovori na pitanje: *Šta određuje život u Mediteranu u XVI vijeku?* Da li su to fizičke, ekonomske i kulturne suprotnosti zapadnog dijela pod španskom prevlašću i istočnoga dijela pod Osmanlijama, što dolazi do izražaja u ratovima i tokovima robne razmjene i zašto uprkos svemu Mediteran ima fizičko i ljudsko jedinstvo. U tom smislu Brodelova geoistorija je najoriginalniji i najimpresivniji dio knjige koji obuhvata hijerarhiju struktura od lokalnih do globalnih. Nema vremenskih ni prostornih granica – one su tamo dokle dosežu veze Mediterana sa ostalim regijama i protežu se od Kine do Sudana, a u vremenu brojne pojave ponavljanja iz epoha starijih od XVI vijeka. Brodel želi prikazati značaj toga ponavljanja i elemente njihovih struktura.

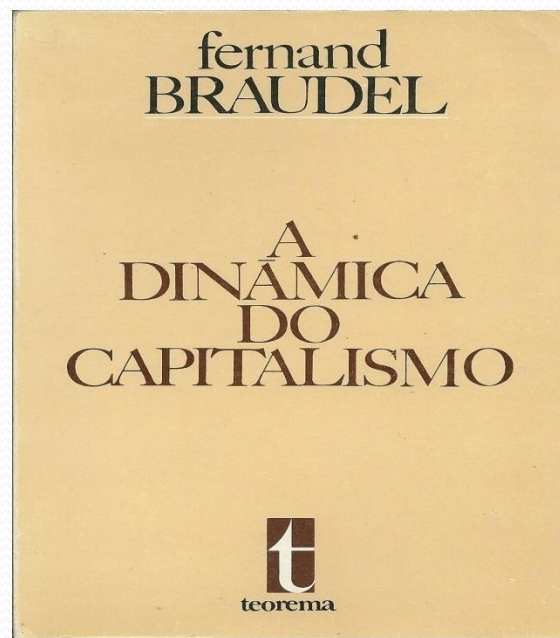
II dio

- Drugi dio knjige *Kolektivna sudbina i opšta kretanja* bavi se konjunkturama kao suštinom sporog kretanja: ekonomskim strukturama, državama, društvima i civilizacijama, te izražavanjem tih snaga pri promjenama i vođenju ratova. To je (prema Brodelu) socijalna istorija različitih grupa. Prema tome, postoje različite strukture (geografske, ekološke, tehničke, ekonomske, društvene, kulturne, psihološke) koje su dugotrajne i razvijaju se neprimjetno

FERNAN BRODEL 1902-1985

Brodel insistira na tri nivoa vremena - u dubini je materijalna civilizacija, u sredini ekonomski život, i na vrhu - kapitalizam.

Brodelov uticaj na shvatanje koncepta nove istorije je bio izuzetno važan. U tom smislu 1975. godine se Šesta sekcija pretvara u Školu za visoke studije društvenih nauka (Ecole des hautes etudes en Sciences Sociales). Prvobitni Anali za ekonomsku i socijalnu istoriju su poslije rata (1946) proširili ime u Anali, Ekonomije, Društva, Civilizacije,

L'ÉCOLE
DES HAUTES
ÉTUDES EN
SCIENCES
SOCIALES

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA – FRANCUSKA

- *Učvršćivanje navedenog shvatanja istorije je u Francuskoj pratila i tendencija njene hegemonije u odnosu na druge društvene nauke, odnosno pretpostavke da samo ona omogućava istraživanje totalne istorije. Na taj način se uobličila ideja o totalnoj istoriji koja ne bi društvo, ekonomiju, ideologiju, religiju, mentalitet i druge pojave obrađivala izolovano, nego sveobuhvatno u njihovoj cjelovitoj povezanosti i isprepletanosti unutar zajedničkog života ljudi u jednoj epohi. Danas se obično misli da su se oko Anala konstituisale četiri generacije istoričara: prvoj bi pripadali osnivači (Blok i Febvr); drugoj istraživači nakon II svjetskog rata do šezdesetih, gdje je glavna ličnost Fernan Brodel; trećoj, koja dolazi nakon 1968. godine, gdje nema poznatih predstavnika kao što su prethodno navedena imena, ali je prepoznatljiva tendencija da se interes treće generacije premješta iz podruma (ekonomija) na tavan (kultura). Mišljenje da postoji i četvrta generacija zasniva se na shvatanju da postoje i istoričari koji odbijaju stanovište da su ekonomski i socijalni odnosi temelji kulturne prakse, nego suprotno, da su to samo područja kulturne proizvodnje.*

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA –FRANCUSKA

Serijalna istorija

- *Predstavlja pristup istraživanju koji konstruiše istorijske činjenice u vremenu, u serijama homogenih jedinica koje su uporedive a ponavljaju se u dužem trajanju i u određenim pravilnim intervalima. Sa serijalnom istorijom istraživanja ulazi se u kvantifikaciju unutar koje uloga kompjutera postaje veoma važna.*

Razvila se iz “nove istorije”

- *pojam kvantitativna istorija može imati različita značenja od npr. radova ekonomista koji istoriju vide kao retrospektivnu ekonometriju. Serijalna istorija ,pak, pojedinačni i neponovljivi događaj zamjenjuje pravilnim ponavljanjem odabranih podataka konstruisanih u odnosu na mogućnost upoređenja.*

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA –FRANCUSKA

ISTORIJA MENTALITETA

Tema “nove istorije ”

- *сам појам **mentalitet** neodređen i maglovit i upotrebljava se u francuskoj istoriografiji, dok se izvan Francuske pod ovim pojmom uglavnom podvodi ono čime se bavi psihoistorija, društveno-kulturna ili kulturna istorija, najviše istorijska antropologija.*

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA – FRANCUSKA (ISTORIJA MENTALITETA)

ŽORŽ DIBI

ŽALK LE GOF

SAVREMENA ISTORIOGRAFIJA-FRANCUSKA

ISTORIJA MENTALITETA

- Jedna od najčešćih tema istoričara mentaliteta je narodna kultura, uglavnom religiozna i ona koja se razlikovala od učenja crkve. Djela istoričara mentaliteta su po pravilu postajali bestseleri, poput djela Gofa i Dibija.

ISTORIJA MENTALITETA

- Danas je dosta rašireno i izučavanje marginalnih grupa ili drugoga, istraživanje marginalnih slojeva u gradovima koji su živjeli izvan normi konkretnog društva (jeretici, Jevreji, siromasi, prosjaci, ludaci, kriminalci, prostitutke). Izučava se odnos sredine prema njima. Interes za ove, kao i za prethodno je uglavnom situiran na period srednjeg vijeka. Takođe su u modi i radovi koji se odnose na kulturu i način ishrane, pa su i jelovnici, recepti i sve ono što je važno za kuhinju postali značajni istorijski izvori